

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Issued weekly during the year.
and on Sundays
and Holidays.

LETÖ—YEAR XVI.

Cost 50c. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sobota, 22. septembra (Sept. 22), 1923. Subscription \$5.00 Yearly

Uredništvo in upravljanje pos-
tavljajo: 2657 St. Lawrance Ave.

Office of publication:
2657 St. Lawrance Ave.
Telephone: Lawrance 4252.

STEV.—NUMBER 223.

OKLAHOMSKI GOVER- NER GROZI S TOPOVI.

ZANIMIVA RAZKRITJA BIV-
ŠEGA ČLANA KUKLUKSK-
KLANA.

Iredno zasedanje se ima vrati-
ti prihodnjo sredo.

Oklahoma City, Okla. — Gover-
ner J. C. Walton je v četrtek po-
jačal vojaški obroč okrog poslopja
državne legistature, ki ima prepre-
čiti izredno zasedanje državne
zbornice. Governer je poklical od-
delek topničarjev z luhkimi topovi
v glavno mesto.

Oklahoma City, Okla. — Gover-
ner Walton je objavil senzacijo-
nins razkritja, da katerih je pri-
šel a pomočjo vojaškega sodišča,
ki je uvedeno že ves teden. Obja-
vil je izjave A. A. Maupina, zobo-
ždravnika iz Oklahomskega me-
sta, bivšega člana Kukluksklana.

Povedal je o svoji organizaciji
od leta 1920, ko so imeli sedež v
Hutkinsovem hotelu, kjer je se-
daj vojaško sodišče. "Veliki zmaj",
kot se imenuje neka žarka pri ku-
kluksih, je prišel v to mesto iz
Teksasa in organiziral kriminalno
četo linčarjev, tajno telo 18 mož,
ki so znani med kukluksi kot "ce-
sarski svetovalci" ali pa "porota
Kukluksklana."

Mož, ki je kot priča to izpove-
dal, je bil sam član, a se je orga-
nizaciji odtujil, ko je izvedel, da
je bil bičan nek mladenič, ker je
bil na domu neke ženske, medtem,
ko je bil odsoten njen mož. Nikakega
preiskovanja ni bilo in do-
kazov ne o kaki mladeničevi ne-
poštenosti, temveč so ga "za ka-
zen" enostavno bičali. To je mo-
ž odtujil od nasilne organizacije.

Med drugimi zlepimi običaji
pri tej organizaciji, je mož po-
vedal, da tudi vlada nadelo, da
vsak kukluksovec mora znati la-
gati. Solo imajo zato, kako se la-
že. Vse, je rekel, kar organizaci-
jo drži pri življenju, je samo hi-
navičina in opora, ki jo imajo
zlobneži med nevednimi in nizkot-
im ljudmi. Imenoval je vodilne
člane klanovske organizacije in
med temi so okrajni pravnik J. K. Wright, šerif Tom Cavanagh, ki
je bila točasno pred vojaškim so-
diščem, okrajni sodnik G. W. Clark, ki je hotel sklicati državno
poroto še predno je bil uveden
pred sod, nekateri državni komi-
sari in pa župan Oklahomskega
mesta O. E. Cargill.

Po končanem dnevu nestrpno-
sti pri številnih konferencah je
governer objavil izjavo nekdanje-
ga člana kukluksov. Nekam prene-
molil ga je, ko je izvedel, kdo
vsi so njegovi zarotniki, na kater-
se ni niti zanašel in je spoznal,
da je njegova governorska karije-
ra res v nevarnosti.

Kongresani so sklicani k izred-
nemu zasedanju prihodnjo sredo
in v javnosti govorijo, da bo pri
tem zasedanju prvo na vrsti od-
stavljenje governera Waltona
radi obtožb, da je zlorabil svojo
govornarsko oblast. Glasovi se
slisajo, da je podpisalo petekajo k
izrednemu zasedanju 68 članov
zbornice, a treba da je samo 54
glasov, pa lahko odstavlja govern-
orja. Kako bo z zasedanjem, pa
je kaj pada vprašanje. Governor
namreč še vedno vrtrja pri tem,
da je tako zasedanje nepostavno,
na svoji strani pa ima milico in
po mnenju nekaterih časopisov
tudi večino oklahomskega prebi-
valstva.

Znamenita je tudi izjava, ki je
je podal včeraj governor sam.
Rekel je: "Borba se bo nadalje-
vala. Časopisi klanovec vodijo
naprav meni domrteni boj. Pra-
vo 'habes corpus' ni bilo v tej
državi še nikdar odpravljeno, ra-
zum v Tulsi, a tudi tam se je zgo-
dilo le posledica tega, ker so prišla
sloščica, policija, šerif in vse dru-
ge oblasti v roke klana."

"Klanovec, v kateri ni malo šte-
vilo mogotev, si na vse načine
pripravljajo, kako bi nas uničili
finančno, kako bi nas moral prene-
hati z vojnim pravom in milico.
Pri tem apelirat na prebivalstvo,
ki se strinja z ustavno vlado, kot
je imamo sedaj, da nas podpira-
mo, da moramo dokončati, in si-
cer s potlačenjem našinega "ne-
daščevem".

(Dalej na 3. strani.)

Pregled dnevnih de- godkov.

Amerika.

Oklahomski governer je priprav-
il topove za obrambo svoje obla-
sti pred klanovci.

Pivna vojna v Chicagu je po-
zala gorostano korupejo. Polici-
ja pozna morilce, ki so ubili dva
tihotape, klub temu še niso are-
tirani.

Gompers beraci pri Coolidgeu za-
zakone proti otroškemu delu.

Inozemstvo.

Revolucionarni izbruh v Bolgariji so — in niso potlačeni.

Ingredi in demonstracije v Nem-
čiji.

Nemški denarni diktator je pre-
senetil špekulantom z umetnim dvi-
gom marke.

Protifašistovska gibanje za re-
publiko v Spaniji.

Liga narodov se je še enkrat
osmešila.

Vprašanje Reke je zopet pridel-
dremati.

REVOLUCIONARNO GI- BANJE V BOLGARIJI.

Bolgarska vlada poroča, da je
strila revolto, toda drugi viri
javljajo, da je pološaj resen.

IZBRUHI V NEMČIJI.

Dunaj, 21. sept. — Tukajšnji
"Tagblatt" je prejel vest iz Sofije,
da je bilo te dni preko 2000
oseb arstiranih v Sofiji. Med za-
prtimi je tudi deset Rusov.

Atene, Grčka, 21. sept. — Po-
ročila iz Sofije se glase, da se na-
daljujejo spopadi med vojaškimi
četami in rebelinimi kmeti in de-
lavci. V Sofiji so bili včeraj veliki
ingredi. Mnogo komunistov je bilo
ubitih in ranjenih; ujeti komuni-
sti so strašno mučeni.

Bolgarska vlada je napela vse
sile, da zadruži revolucijo, naletela
pa je na močan odpor v severnem
delu države, posebno v Plevni.
Cankov, bolgarski diktator, izkor-
isti položaj in pravi, da je re-
volta v zvezi s srbsko-bolgarskim
sporum.

Carigrad, 21. sept. — Iz Sofije
javljajo, da so se dvignili bolgar-
ski komunisti, ki so se pridružili
nezadovoljnim kmetom Stamboli-
ških strank in katerim pom-
agajo rumunski komunisti. Večji
nemiri so se pojavili v rumunskih
krajih ob Donavi.

Bolgarski minister za notranje
stvari Rušev je včeraj poročal, da
so boljševiki izkoristili italijansko-
grško krizo in spor z Jugoslavijo
ter začeli z revoltom. Več ko 130 vo-
dilnih komunistov je bilo arstiranih
v Sofiji in še več v Filippopolu,
kjer je bil izvršen nenaden napad
na vojaško posadko. Vlada je pre-
povedala komunistom potovati iz
njihovih domačih krajov; okrog
deset komunistov je bilo ubitih
zadnjih par dni v raznih krajih
Bolгарije.

Entitenti krogi v Carigradu so
menjena, da bolgarska vlada pre-
triva v svrhu, da bi dobila od za-
veznikov dovoljenje za povečanje
svoje armade. Meja med Grčijo in
Bolgarijo je zaprta vseh gueril-
skih izbruhov v Makedoniji. Ne-
zadovoljnost potlačenih elementov
v Makedoniji in Rumuniji je ve-
liko večja, odkar so Italijani za-
sedili Krft in nemiri, ingredi ter
umori so na dnevnem redu.

Berlin, 21. sept. — Polozaj v
Sleziji je kritičen že tri tedne.
Vsi dan so veči življeni ingredi,
demonstracije brezposelnih delav-
cev in lokalne vstaje komunisti-
čnih elementov. Monarhisti in komu-
nisti se odprto oborožujejo.
Cete prostovoljev, katerih ni bilo
videti izven konfliktov s Poljaki od
časa plebiscita v Gornji Sleziji, so
se pojavijo čez noč in pri belem
dnevu korakajo od mesta do me-
sta s puškami na ravnah in s stroj-
nicami pripravljene za boj.

Schweidnitz v Sleziji je pod
kontrolo komunistov. Hrdeč pol-
acija nadzoruje živeči trg in are-
tuje profitarje. V Breslauju so bile
včeraj velike demonstracije brez-
poselnih. Voditelji demonstrantov
so poslali mestni upravi ultimat,
da okupirajo mesto, ako uprava ne
da denarne podpore brezposelnim
delavcem.

POLICIJA POZNA MO- RILCE, A JIH NE IZDA.

PRIČE NE ODGOVARJAJO NA VPRĀBANJA.

Različne, nasprotjujoče si trditve
se bolj zamotavajo položaj.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
izvršeni nad tremi O'Donellovi-
mi tihotape v preganjanju med
tihotapskima poltapa. Moži, ki
so izvršili umore, so policiji ne-
znani. Tako je rekel načelnik de-
tektivov Hughes po dolgi konfe-
renci, ki je imel s kapitanom
policijske postaje okrožja New
City. Daljnje informacije pa ni ho-
tel dati, češ, da detektivi so sti-
lej do morilcev.

Chicago, Ill. — Čikaška polici-
ja je prisla pri preiskovanju do-
na zagonetnega umorom, ki so bili
iz

PROSVETA

GLASILLO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOSTE

Cene oglašev po dogovoru. Ekokopisi se ne vredijo.

Naročnina: Zodljeno dne 1. januarja (izven Chicago) \$5.00 na leto. \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.65 za tri mesece, in na iznosomno \$5.00.

Nadzor za vas, kar ima stik z listom:

"PROSVETA"

2657-50 So. Laundale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT".

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

"MEMBER of The FEDERATED PRESS"

Datum v oklepaju n. pr. (Augusta 21-23) poleg vsega imena na naslovu posamični da vam je s tem dnevnem potekom naročnina. Posovita je prava tisto, da se vam ne ustavi list.

KAKO SE DAME IZ VIŠJE DRUŽBE ZABAJO.

Delavke v tovarnah so priklenjene k delu in dnevi v njih življenju potekajo enolično. Dnevi v njih življenju so podobni drug drugemu. Trdo delo, skrbi za vsakdanji kruh zase, dostikrat pa tudi za družino. Prav nobene spremembe ni v njihovem življenju. Ko dame iz višje družbe hite od zabave do zabave v zimskih ali poletnih letoviščih, potekajo dnevi delavske žene enakomerne. Zanje ni počitka, zanje ni poleti počitnic, da bi po hite ven na deželo za teden dni in se odpocile od duhovnega tovarniškega dela.

Popolnoma drugačno življenje žive dame iz višje družbe. Delo! Tega ne pozna še v domaćem gospodinjstvu. Še to delo, ki gre gospodinji, opravljam posli. Zanje ni drugega na svetu kot zabava. Zdaj se zabava v poletnem letovišču, ko pride zima pa pohite v letovišča na jug ali pa v solinčnato Kalifornijo, da tam prežive zimo v zabavah in brezdelju. Le redke so izjeme med njimi, ki posvetijo svoj čas resnemu duševnemu ali drugemu delu.

Zabave, ako jih je preveč, tudi dolgočasijo. In tako izumijo dame iz višje družbe vedno kaj novega, ki šegeta njih od brezdelja otrpnjene živce. Kar je bilo še včeraj zanje novo in zanimivo, je danes dolgočasno in zoperno. Spremembe je treba. To hlastanje po vseh spremembah pa rodi včasi tako čuden okus po zabavi, da pokaže že v čudnejši luči duševno plemenitost nekaterih dam iz višje družbe.

V Saratoga Springsu, N. Y., se vežba profesionalni pretepač na pesti Jack Dempsey. Kakor so se v starem Rimu vežbali gladijatorji in so jih hodile gledati sedanje bogatinke, ravno tako se vežbajo moderni gladijatorji, preden pride do boja v areni. Ampak tudi sedaj hodijo gledati bogatinke take vaje. Brzojav je sporocil, da se je moral Dempsey preriti skozi gnečo bogatih dam, ko je stopal proti vežbališčni areni.

Clovek plemenitega duha ne bo hodil gledati bojev, pa naj se tepe petelin, ali ljudje, ali če bikoborci napadajo bika. Vsak boj posurovi. V tem so edini vsi vzgojatevili, ki res vzgojajo cloveštvo in ga vodijo v vedno bolj cloveške razmere.

Delavkam ni treba biti prav nič žal, ako ne morejo gledati profesionalnih pretepačev na pesti, kako se vežbajo v protepu ali pa zares tepo. Ako ostanejo proč od takih prireditv, le pridobe na morali in na plemenitosti duha. Tako zabavo naj le prepuste bogatinam, ki nič ne producira, pravzaprav ničesar ne store za obstoj cloveške družbe. Kajti gledanje takih prireditv je popolnoma v soglasju s prostovoljno brezdelnostjo in lenuharem.

KAKO SE DRAŽI KRUH.

Organiziranim pekovskim pomočnikom se je v Washingtonu povisala mezda za deset odstotkov. Pekovski mojstri in tovarnarji so kruh takoj podražili za dvajset odstotkov, ali za en cent pri hlebu. Večina pekarn, ki prodaja kruh na drobno je na to podražila hleb za dva centa.

Neki statistik je preračunil, da je desetodstotno povisanje delavske mezde podražilo proizvodnike stroške za tisoč hlebov kruha samo za \$1.25, ali samo za eno osminko centa pri hlebu kruha. Ob tem času se je scenila momka, tako da so se proizvodniki stroški za tisoč hlebov kruha zaradi znižane močne cene znižali za \$1.07.

Na podlagi tega računa so se proizvodniki stroški za tisoč hlebov povisili samo za osemnajst centov. Prodajalcem kruha na debelo so na to podražili tisoč hlebov kruha za deset dolarjev, prodajalcem kruha na drobno so ga pa podražili od dvajset do trideset dolarjev.

In kaj pravijo pekovski profitarji? Kdo je podražil kruh? Ej, kdo drugi kot povisanje delavske mezde je podražil kruh. Tako se ljudstvu meče pesek v oči, zato kaj se draže izredno važna živila za ljudsko prehranitev.

Tako je tudi z drugimi produkti. Cela veriga meštarjev je med producentom in konzumentom. Vsi ti meštarji in prekupčevalci jemljejo precejšen dobitek od farmarja in delavca. Delavci in farmarji jim kupujejo palce in automobile najfinnejšega izdelka, poleg pa še skrbe, da se njih premoženje množi tako hitro, da ga lahko nalagajo v nova podjetja in tako še bolj hitro množe svoj imetek.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J.
in čitalcev Prosvete.

tizem in nštete dogme. Zato si želi od jednote, katera napreduje v svobodomiselnem duhu, piše in podpira o znanosti, danes najbolj potrebeni za razvoj človeštva.

Spomenitev točke zahteva, katera v naših pravilih sploh ni, namreč radi verskega prepršanja in opustitve politike. Garantiram mu da ga nikdo ne bo nadlegoval pa najti strašna hlače na koleni pri lazenju po kolennih okoli olitra. Kar so rekli gospod, ne velja več, masa je preveč izobražena, da bi se verjela v čudež, kot so mogoče verjeti v njegovih časib, pa še takrat ne vse.

Nikakor ne trdim, da je masa že preveč izobražena, saj vedno lahko uvidevamo, da še mnogo potrebujemo, da spravimo take ljudi k zavesti. "Prosveti" bo treba pisati še mnogo dokazov o evoluciji in naravnem razvoju ter kulturi, predno bo masa do dobra razumevala.

Dotični pisec piše neresnico in s tem hoče zagagni pesek v oči drugim. Pravi, da je njih zastopnik pred več leti na neki konferenci vprašal za te točke, pa mu niso hoteli dati koncesij. Pregledal sem več pravil in nisem našel nikoder tega, kar pa trdi.

Kdor ne veruje, naj pogleda, da se naša pravila gladijo na strani 15. Načelna izjava. Jednota je ustanovljena na svobodomiselnem temelju. Jednota jamči članov svobodo verskega, filozofskega in političnega prepršanja.

Čital sem članek v "G. N." št. 204 z razumevanjem, da mislim,

da se tiče naše jednote in ne samo opisanega Novaka, katerega sicer ne poznam. Razvidno je, da je za združitev, da razumeva, z obenem dvomim o pisecu, ker se sam razkriva. Hočem mu nekoliko odgovoriti na njegovo protišlovje.

Tudi jaz sem čital slavnostno številko, ker me je zanimalo, s kdo se mi, da ni vse tako gladko,

ker to je skoraj nemogoče, pa naj bo pri tej ali oni jednoti, da se nekoliko olejpa ob prilik pisanja zgodovine. Korektno, brez lipja,

kakor bi pravilno izgledalo, bi se

glasilo povsem drugače. Prepršan sem, ko bi imel vsak posameznik pravico izgovarjati resnico, bi se mogli pojaviti nikder, ker

to je popolnoma izkušeno.

Torej ni častno, da kdo piše,

kaka pravila ima ta ali ona jednota, predno se preprša, če je res tako.

Kot se dopisniku zdi smično o evoluciji, tako se meni zdi smično njegova trditve, ker pravi, da

kar je v starem kraju rojenih,

sмо daleč za tukajnjim narodom,

kar zelo skrbuje narodu,

ker ni dosti poučen o ameriški

konstituciji in postavah. Kljub temu,

pa da je vedno napadan vlad

ni sistem po naših listih.

Da je naš narod toliko zadaj, si

le on domisljuje ali pa sodi po sebi.

Kar je premožnih in inteligenčnih Američanov, gotovo niso

ščolani tu, pač pa so se šli ščolati v starici.

Ako mu je znano, ne vem. V Pratu na Dunaju

se je sprehabalo na stotine in sto-

tine ameriških dijakov in tako

tudi slovito predmestje Berlinu,

Charlottenburg, je bil središče

ameriških dijakov, ki so se tam

ščolali. Tako je bilo vsaj pred vojno.

In kot na Dunaju in v Berlinu,

tako jih je bilo vse polno po

različnih akademijah v Parizu,

Rimu, Londonu in drugod. Če bi

bili tam tako odzadaji, bi po mo-

jem mnenju morsali, oni

hoditi sem, da bi se tu ščolali.

Slohp pa nam zgodovina dokazuje, da je to neresnica.

Pisec že omenja, da je postal

Amerika poslavila radi vseh listov

v tujih jezikih, kateri se počajo

s politiko, a zakaj, to je vprašanje.

Čimveč bo razpravljana o

politiki več bo izvedela javnost in

bolj vrča tla bodo postajala. Ti

se zavedajo, da čimbor bodo listi

pisali resnico in poučevali maso,

temprej bodo minuli zlati časi

vključno z državljanci.

Glasilo Kuklukskiana je imelo

članek, kateri se posveča takim

listom, ki ima tu vse zabeleženo

in tako tudi naše. Pa najbolj se

vede omenja "Prosveto" in

"Proletarca". Ni treba, da bi

strašil. "Prosveta" gotovo radi te-

ga ne prenehala s svojimi članiki

proti njim, ker je uverjena,

da taka fanatična organizacija,

kot jo sam omenja pod kinko

vzgljih verskih sek.

On sam pravi, da je to orodje

proti nam. Dober časopis je naj-

boljše orodje proti njim, kateri

pojasni javnosti, kaj se prikriva

resnici in kaj je za temi verski

mi diktatorji, ki sicer kažejo brez

maska obraz, a so zahrnjeni in

izkoričevalci zaslepljenega de-

lajstva, pa naj si bodo protestan-

tovski ali katolički.

Na zunaj pa se pogajajo naši

diplomati v paritetni komisiji v

Rimu z Italijo radi Reke. Bomo vi-

deli, ali se bo tudi to pot podala

naša diplomacija Italijanom, kot

je še vselej. Ako zgubimo Reko,

nas zadenejo ogromne gospodar-

ske zlorabe.

Tudi za naš Triglav se bije boj,

dusi nekrov. Pred kratkim so gu-

sedišči laški slipni (vojaki).

Naša deželna vlada pa razglaša,

da to ni res. Zoper to namero so se

postavili po robu Orjunaški (orga-

nizacija jugoslovenskih naciona-

cev) in ga stražijo. Navada je že

pri nas, da kjer je ena točka spor-

na, mi propademo, nasprotnik pa

zmag, ker on pošlje na mesto iju-

di, ki se razumejo o stvari, pri nas

pa take, ki o vsem popuščajo.

Predno je šel parlament na po-

čitnice, je sklenil tudi, da se imajo

izročiti nekateri poslanci sodišču,

med temi tudi predsednik hrvat-

ske seljaške rep. stranke Radič.

Ta moč je postal po zaslugu naše

iz delavskega sveta.

(Federated Press.)

Starci rudarjev v Kanadi.

Calgary, Alta. — V Drumhelle je izbruhnil lokalni stavka rudarjev v znak protesta proti izključenju več rudarjev, ki so aktivi v organizaciji. Družba starci, da je štrajk kršenje pogodbenih pravic rudarjev, da druga zapira premogovnik Hyde za nekaj dni, nakar ga je odprla, toda premogovnik zato, da se je iznenabila rudarji, ki so vedno pazili, da se družba dři pogodbе z unijo. Namesto izključenih rudarjev je družba tuje, ki se prišli iz Anglije na nekaj skebov iz Nove Skoje. Rudarji so nato zastavili in pustili, da se ne vrnejo na delo, ker ne bodo njihovi stari tovariši zopet vposleni.

Stvar se bo obravnala na ruski konvenciji 18. distrikta, ki bo stvari 15. oktobra v Calgaryu. Predstnik mednarodne rudarske unije John L. Lewis bo tudi nastop na konvenciji.

Politično gibanje v New Yorku.

New York, N. J. — Pred nekaj leti se je v New Yorku organizirala Federativna farmarsko-delavska stranka. Na saborovanju Labor Tempu je bilo zastopanih 34 krajevnih strokovnih unij in 114 drugih organizacij. Zaključno je bilo, da se povabi American Labor Party (socialisti, farmer-laburisti in nekatere strokovne unije) na skupno delovanje, da bi bilo mogoče postaviti skupno kandidatsko listo pri volitvah v novembra. Ako American Labor party odreže združitev, taka nova stranka postavi svoje kandidate v desetih poslanskih in petih aldermanskih okrajih.

Sledče organizacije so bile zastopane na konferenci: sedem krajevnih unij krojaške organizacije amalgamated Clothing Workers, pet krajevnih unij krojaške organizacije International Ladies' Garment Workers, štiri krajevne unije barvarskih delavcev, dve unije tesarjev, štiri unije živilnih delavcev, tri unije in distriktni svet kovinarske organizacije, ena dva čepljarske organizacije, dve ene unije pekarske, pletenarske, železostavbarske, tobačne, avtojne in plesarske organizacije; drugi delegatje so zastopali delavski krožek, delavski bolniščki in posmrtninski sklad, Neodvisni delavski Krožek, Židovsko delavsko zvezo, socialistično organizacijo v okraju Hudson in 43 krajevnih organizacij Workers party.

Izbiranje lege za vašo hišo.

New York. — (Jugoslovanski odbrek FLIS) — Predno si izberete hišo ali lot, pravi John M. Gries od departmента za trgovino, morate najprej biti na čistem, koliko morete potrošiti za svoj dom. Ko ste se odločili — in to mogoče kar na lahko roko, morda treba natančnega proračuna dohodkov in izdatkov tekom dolge vrste let —, pride na vrsto vprašanje, kje naj vaša hiša stoji. Naj gre za že zgrajeno hišo ali za lot, na katerem si date zgraditi hišo, prihajajo v poslov iste skrbi.

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije? Dostikrat se dogaja, da so one omejitve veljavne za dobo 25 let in da ta doba skoraj poteče. V takem slučaju nima nikake zaščite pred morebitnim neugodnim sosedom.

V glavnem je ono zemljišče, kadar voda ima dober odtok in je zato suhe, najbolj ugodno za stavbo. Trošek za temelje in klet je odvisen od kakovosti zemlje. Kemerita tla utegnejo povzročiti mnogo večjih stroškov. Trošek za učravnavo zemljišča treba vrednovati v prvotni trošek za lot.

Brezdvočno mnogo ljudi ima najraje zemljišče, kjer je dreves in grmov in katero je mogoče lepo in privlačno preurediti.

Dostikrat prihaja na lego hiše v poslov smer gotovih vetrov ali solnic.

Treba paziti ne le na velikost in obliko lota, marveč tudi na njegovo lego v okolici. Kuhinja ali garazna sosedstva hiše utegne provzročiti veliko sitnosti.

Vrednost hiše ali lota samega je odvisno od njegove primernosti, da služi za dom. Splošni značaj okolice, sosedstva in javne naprave na razpolago imajo svoj poseben vpliv. Razumen človek bo zahteval več navodil in informacij o vrednosti zemljišča in hiše, nego mu jih nudi interesirani prodajalec. Zato jo dobro vprašati koga, v katerega imate zavajanje, naj vam poda svoje mnenje o vrednosti. Dobra hranilnica ali stavbena zadruga vam moreno dati tak nasvet. Ako si želite napraviti "improvement", bo strošek za zemljišče do veliko več; redkom pa bi imelo veljati čez 30 odsto od vsega stroška za hišo.

Treba zapomniti si, da, ako ne namerovate zgraditi takoj na kupljenem zemljišču, izgubite obcesti, ki bi jih vam prinašal dobar vložen v to zemljišče in da bo treba plačevati davke na zemljišče in morebitne posebne naprave. To vse treba vračunati in strošek za lot, da je mogoče, da vrednost zemljišča med tem skraste.

Ako na enem zemljišču zgradite nenavadno drago hišo, vaša hiša ne bo v skladu z ostalimi hišami v okolici, in vrednost hiše ne bo odgovarjala onemu, kar ste za njo potrošili. Ako na drugi strani zgradite eno hišo dragem zemljišču, boste načine.

Pred vsem treba zavedati se,

da si človek pri tem izbere prostor, kjer bo brakone preživel mnogo let svojega življenja in da od te izbire utegne biti odvisen sreča otrok in njegov lastni uspeh.

"Special Delivery".

New York. — (Jugoslovanski odbrek FLIS) — Ako kdo hoče da se njegovo pismo dostavi čim najhitreje, ga pošle po "special delivery". To je, kar v starem kraju pravimo "ekspres". V tovrstno poštni urad prodaja posebne "special delivery" znamke za deset centov, ki se prilepijo na pismo poleg običajne poštne.

Ogorčenje je pričelo vatajati

FOSTER ARETIRAN IN IZPUŠČEN.

Kansas City, Mo. — Zaprt v eni najgrajih jedi v deželi je prebil William Z. Foster noč, ker je govoril pri javnem shodu, prizoren po društvu Delavskega obrambnega odbora v Kansas Cityju. Tudi krajevni tajnik John Mihelic je bil z njim vred arretiran.

Proti Fosterju ni bila vložena nikakva otočba in policija je izjavila, da ga je zapri, ker je razširjal radikalne, neameriške ideje. Foster in Mihelic sta bila oproščena nekaj ur na to pod varuštvom \$1,000.

Ogorčenje je pričelo vatajati tu proti policeji in ameriški legiji, kateri razbijata delavake shode. Spomladi je legija razbila nek shod obrambnega sveta in povzročila aretacijo šestih članov. Bili so v jedi več dni in sodnik je naložil vsakemu po \$200 kazni, rekoč, da ustavne pravice svede do govora in zborovanja ne veljajo za komuniste. Slučaji so prišli pred višje sodišče.

KORAKI K BOLJŠEM STIKOM MED RUSIJO IN ZDRAVJENIMI DRŽAVAMI.

Washington, D. C. — Tu je ustanovljen "Ruski informacijski biro", ki bo v bodoče dajal informacije, nanašajoče se na politične, trgovske in industrijske odnose v Rusiji. Biro bo tudi izdajal svoje glasilo "Russian Review", ki bo izhajalo vsak teden. Kot je naloga urada, tako bo tudi glasilo prinašalo veste o političnih in gospodarskih razmerah po državah sovjetske unije. Glasilo bo slično, kot ga enaki biro izdaja že na Angleškem ter služi k boljšim gospodarskim odnosem med Veliko Britanijo in Rusijo. Vodja urada bo B. Skvirski, ki je bil nekoč ruski zastopnik v Zdravskih državah in de pridrženja Daljnogorodine republike k sovjetski uniji je zastopal to državo.

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

Ako pa ni takih zon, potem treba vprašati, da li obstoje kake privatne restrikcije. Da li so te restrikcije pridržane v kupnih pogodbah? Da li take omejitve obstoje za vse hiše v bližini? Če ni takih omejitev le na enem lotu, utegne kdo zgraditi tam kako grdo stavbo ali delavnico, ki pokvari vso okolico. Treba vprašati, da li obstoje tak kaka narodba, da se sme zgraditi hiše le ob gotovi minimalni ceni. Ali moreti toliko potrošiti? Ali so one privatne restrikcije take, da je vaš dom obnovljena? Za koliko časa veljavljajo one restrikcije?

